

Statsforvalteren i Trøndelag

Tröndelagen Staatehaaltoje

Rapport etter forvaltningskontroll

Kontrollert kommune:	Åfjord kommune
Dato rapport:	22.04.2026
Kontrolleiar:	Ingrid Reiersen
Gjennomført av:	Ingrid Reiersen
Kontrollerte ordningar:	Tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL) - kommunale retningslinjer

1 Samandrag

Rapporten er skriva med bakgrunn i Statsforvalteren sin foreløpige rapport datert 09.03.2026. og Åfjord kommune si tilbakemelding datert 26.03.2026. Rapporten skildrar dei funn (avvik og merknadar) som vart avdekkja. I Åfjord kommune vart det konstatert eitt avvik og ein merknad.

2 Generelt om kommunen

Tabellen under syner kor mykje midlar Åfjord kommune forvalta på dei tilskotsordningane kommunen hadde fått delegert myndigheit frå staten i 2025:

Tilskotsordning		Beløp (kr)	Antal vedtak
Produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket	Utbetalt	85 130 693	106
Tilskudd til avløsning ved sykdom mm	Utbetalt	1 947 989	32
Skogfond *)	Utbetalt	454 911	33
Tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket (NMSK)- Skogkultur	Utbetalt	133 589	33
Tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket (NMSK)- veg	Utbetalt	69 554	3
Tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket (NMSK)- drift	Utbetalt	77 000	6
Tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL)	Innvilget	1 458 201	20
Tilskudd til regionale miljøprogram (RMP)	Utbetalt	2 360 472	60
Tilskudd til drenering av jordbruksjord	Innvilget	1 574 305	42
Tilskudd til tiltak i beiteområder - planleggings- og tilretteleggingstiltak	Innvilget	370 682	31
Tilskudd til utvalgte kulturlandskap i jordbruket (UKL)	Innvilget	0	0
SUM		93 577 395	366

*) Berre til skogkultur. I tillegg kjem skogfond til vegar og andre føremål.

3 Heimel for kontrollen

Heimel for kontroll er Reglement for økonomistyring i staten § 15:

«Overordnede virksomheter skal ivareta kontroll med at underliggende virksomheter og enheter utenom statsforvaltningen som utøver forvaltningsmyndighet, utfører sine oppgaver på forsvarlig måte og i henhold til § 14». § 14 inneheld bestemningar om internkontroll.

Kontrolloppgåvene er gitt til Statsforvaltaren i tildelingsbrev og hovudinstruksen frå Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet.

Statsforvaltaren skal føre kontroll med om kommunane si tilskotsforvaltning er i samsvar med krava i Reglement for økonomistyring § 15. Dette inneber at me skal kontrollere om kommunen i si tilskotsforvaltning på landbruksområdet har etablert system for god styring og kontroll, som tryggar at tilskotsordningane vert forvalta i samsvar med gjeldande landbrukspolitikk, og i samsvar med gjeldande lover og reglar.

4 Grunnlag for kontrollen

Statsforvaltaren er gjennom hovudinstruksen og tildelingsbrev bedt om å vektlegge kontroll for å trygge kvalitetsmessig god tilskuddsforvaltning. Utvelginga av kontrollobjekt er risikobasert. Samstundes står det i tildelingsbrevet at Statsforvaltaren skal ha forvaltningskontroll i 20 % av kommunene kvart år.

Målet med kontrollen er å ivareta at midlane over jordbruksavtalen nyttast til det førmål dei er tiltenkt gjennom ein målretta og effektiv forvaltning. Kontrollen skal vidare sikre at lover og reglar vert overheldt, og at rettstryggleiken til søkjar vert ivareteke.

5 Gjennomføring av kontrollen

Varsel om kontroll vart gitt i brev av 07.07.2025.

Statsforvaltaren har gjennomgått dei kommunale retningslinjene og rutinene for tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket. Me har i kontrollen fokusert på om dei kommunale retningslinjene og tiltaka er i samsvar med føremålsparagrafen i forskrifta. Statsforvaltaren varsla at me ville sjå på om kommunen har prioritert tiltak ut frå lokale behov, dette har ikkje blitt prioritert i kontrollen på grunn av kapasitetsutfordringar. Statsforvaltaren har undersøkt om kommunen har rutiner på området, men me har ikkje vurdert innhaldet i rutinen.

Kommunen fekk oversendt ein foreløpig rapport den 12.03.2026.

Kommunen ga skriftlig tilbakemelding på fakta i foreløpig rapport den 26.03.2026.

Foreløpig rapport og tilbakemeldingar frå kommunen er lagt til grunn for denne rapporten.

6 Kontrollområde

Tabellen, som følgjer på dei neste sidene, gir ei oversikt over dei avvik og merknadar som vart avdekka under kontrollen:

Avvik er mangel på oppfylting av krav til forvaltninga av ordninga som er fastsett i eller i tråd med

- reglement for økonomistyring i staten

- styrande dokument
- regelverket og/eller retningslinjer for ordninga

Merknad er forhold som ikkje strid med krav, men der statsforvalteren finn grunn til å peike på behov for forbetringar.

Avvik og merknadar som vart avdekka under kontrollen:	
Tilskotsordning: Tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket	
Avvik 1	Delar av tiltaksstrategien er ikkje i tråd med regelverket Kommunen har sett opp tiltak som er utanfor føremålet med forskrifta. Kommunen skriv at det er behov for opparbeiding av lagerplass for rundballeplast før innsamling.
Avvik frå	Forskrift om tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket § 1. Formål: <i>«Formålet med tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket er å fremme natur- og kulturminneverdiene i jordbrukets kulturlandskap og redusere forurensningen fra jordbruket, utover det som kan forventes gjennom vanlig jordbruksdrift. [...]»</i>
Frist for å lukke avviket	Før søknadsomgangen 2027
Kommentar	Føremålet med tilskotsordninga er å fremje natur- og kulturminneverdiane i jordbruket sitt kulturlandskap utover det som kan forventast gjennom vanleg jordbruksdrift. Opparbeiding av lager for rundballeplast går under det ein kan forvente av vanleg jordbruksdrift og derfor ikkje under SMIL-ordninga. De kan gje tilskot til innkjøp av plastpresse dersom det er eit fellestiltak mellom to eller fleire føretak. Lukking av avviket er dokumentert i samband med Åfjord kommune sin tilbakemelding på foreløpig rapport.
Merknad 1	Tilskot til tett dekke over gjødselkum Presiser gjerne at tilskot til dekke over eksisterande gjødselkum gjeld når føremålet er å redusere utslipp til luft. Dersom føremålet er å auke lagerkapasiteten (i samband med ny gjødselbrukforskrift) går dette under vanleg jordbruksdrift, og derfor ikkje under SMIL-ordninga.

7 Avsluttende kommentarer

Åfjord kommune har revidert sine lokale retningslinjer for 2026, og sendt oss desse i samband med tilbakemelding på foreløpig rapport. Me ser at både avviket og merkningen over er retta opp i dei oppdaterte retningslinjene. Kommunen har også gjort oss merksame på at dei har justert tilskotssatsane i samsvar med våre anbefalingar, og at dei vil justere desse ytterlegare ved neste møte med faglaga om ordninga. Det er positivt at kommunen har fulgt opp dette.